

כ"ה שנה לצאת העלון "שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון סס' 982

פרשת כי תצא ט' אלול תש"פ - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

ה אדם צריך להוכיח את חברו בשעה שרואהו מתנהג שלא כשורה.

נצטוונו במצות עשה ובמצות לא תעשה להוכיח כל יהודי העובר על התורה, ואפילו אם הרבה לפשוע. חובת התוכחה מוטלת עלינו גם מצד חובת הערבות, כי ישראל ערבים זה לזה.

(כמבואר במס' סוטה ל"ו ע"ב).

המקור בפרשה: "לא תראה את שור אחיך... לא תוכל להתעלם". "אם אבידת ממון של חבריך חייבה התורה להשיבו לו, כל שכן אבידת נפשו שאתה ערב קבלן עבורה. להכי אפקיה (לכן כתבה

התורה זאת) בלשון השבה ולא בלשון חזרה, שצריך אתה לעמוד על המשמרת לטרוח ולהתייגע - איך אחיך ישוב בתשובה, ולא תוכל להתעלם, מפני הערבות, ומשום מצות השבה. והגאולה מעוכבת ותלויה בעבור התשובה." (שלה"ק).

נקי הדעת שברושלים

ענק בתורה ומושלם במידות

בתמונה נראה הגאון הדיין רבי זלמן נחמיה גולדברג זיע"א משוחח עם עורך העלון שבידלחט"א בשמחת הבר מצוה של בנו של העורך - אהרן שמעון שיחי'. רבי זלמן נחמיה היה גם הסנדק של חתן הבר מצוה

ה קרה תקופה קצרה לאחר ח"י באדר א' תש"ס. מורי המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א נסתלק לישיבה של מעלה וחלל עמוק נפער מכך בחיי. מי יורה לי כעת את הדרך בעבודת השם ויענה לכל תהייתי" שאלתי את עצמי. ואז נזכרתי בדמותו של הגאון הדיין רבי זלמן נחמיה גולדברג זיע"א. באותו הרגע חשבתי לעצמי שיתכן שאצליח למצוא בו תכונות משותפות למורי המשפיע זיע"א. הגעתי לביתו ברחוב אלקנה שבירושלים כשדמעות בעיניי ושטחתי לפניו את בקשתי שייסכים להיות רבי בכדי להורות לי את הדרך בלימוד, בתפילה ובהתנהלות יום יומית.

תמידי היה נסוך על שפתיו במיוחד כשהגיעו אליו אנשים. הוא קיים תמיד את המשנה בפרקי אבות (פרק שלישי משנה ט"ז) "והווי מקבל את כל האדם בשמחה". רבי זלמן נחמיה דיבר תמיד בנחת וקיים בכך את דברי הרמב"ן באיגרת המפורסמת שלו: "התנהג תמיד לדבר כל דברך בנחת לכל אדם ובכל עת". מעולם לא ראיתי הבעת כעס ומורת רוח על פניו. גם כאשר סדר יומו המופתי שהחל בשעת בוקר מוקדמת והסתיים בשעה מאוחרת בלילה, השתבש לפעמים בשל סיבות שלא היו תלויות בו, הוא לא שידר את אי שביעות רצונו מכך.

כשהייתי מגיע אליו, הוא תמיד היה נוהג להתעניין לשלום ילדיי ונהג להשיא לי עצות והדרכות הקשורות לדרך חינוכם.

אחת הנקודות הבולטות ביותר באישיותו הייחודית, הייתה שכולם היו שווים בעיניו מבלי להבחין מאיזה חוג הם באים ולאיזה קבוצה הם משתייכים. הוא מעולם לא ערך חשבונות של כדאיות הקשורות למעמדו בעולם התורני בנוגע למקומות שבהם התבקש להגיש את שיעוריו המופלאים. רבי זלמן נחמיה היה פשוט מעל כל המשך בעמוד אחרון

כמו כן התייעצתי איתו כיצד אוכל לסייע לאנשים שפונים אליי בבקשת עזרה למציאת פתרון עבור בעיותיהם האישיות.

רבי זלמן נחמיה הורה לי שאבקש מהם שיקבלו עליהם החלטה טובה בעבודת השם ובזכות כך יזכו לישועה.

פניו הזהירו תמיד באור יקרות והתקיים בו בכך המאמר "חכמת אדם תאיר פניו". חיוך

כדרכו בקודש, רבי זלמן נחמיה חייך חיוך ביישני של ענווה והביע את הסכמתו לבקשתי. ומאז ועד עצם היום הזה, השתדלתי לדבוק בו ולקבל ממנו מענה לכל שאלותיי. במיוחד חרוטות בזכרוני השעות הנפלאות בהן זכיתי להסיעו לשיעורי התורה המופלאים שהרביץ בכל שעות היום. כל נסיעה שכזאת הייתה עבורי שיעור תורני שבו זכיתי לקבל מענה לשאלות הלכתיות ולשאלות הקשורות לדרך בעבודת השם.

בשורה מרעישה ונפלאה

בסייעתא דשמיא יצא מחדש לאור הספר שרבים ציפו להופעתו:

ספר "ילקוט אמונה וביטחון" מהגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א.

ספר זה שמחולק ללימוד במהלך 30 ימי החודש, הינו ה"צוואה" שהמשפיע השאיר בעולם לפני הסתלקותו והבטיח שמי שילמד בו תדיר, יזכה לישועה בגשמיות וברוחניות.

את הספר ניתן להשיג: בירושלים - "ספרי הישיבה" רח' בית ישראל 1 ליד ישיבת "מיר"

בני ברק, מרכז הספרים פרידמן ליד בית כנסת איצקוביץ וכן בטלפון של מערכת העלון "שמעו ותחי נפשכם" 02-5828284

את העלון ניתן לראות בע"ה www.veber.co.il

לקט של הדברים הכתובים בגליונות אלה מושמעים בהרחבה בסדרת הקלטות "שמעו ותחי נפשכם" להשיג: 02-5828284

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

"שלח תשלח את האם וגו' והארכת ימים"

מובא במדרש תנחומא: "לא גילה הקב"ה מתן שכרן של מצות חוץ משתיים: כבוד אב ואם, ושלוח הקן, ושניהן שכרן - אריכות ימים.

צריך להבין מדוע דוקא שתי מצות אלו שכרן - אריכות ימים. אפשר לומר, על פי מה דאיתא במסכת מגילה (כ"ח ע"א): "שאלו תלמידיו את ר' נחוניא בן הקנה: במה הארכת ימים? אמר להם: מימי לא נתקבדתי בקלון חברי וכו', ותרו בממוני הייתי". למדים מזה שעל ידי מדות טובות בין אדם לחבירו, זוכין לאריכות ימים.

וזהו גם הענין בשלוח הקן וכבוד אב ואם וכפי שמבואר ברמב"ן וזה לשונו: "הטעם על כבוד אב ואם הוא כענין בורא המשתתף ביצירה, כי השם הוא המוליד הראשון ואביו מוליד האחרון, ולכן אמר: 'כאשר צויתין' וכו' עיי"ש. וכן מבואר באבן עזרא שם וזה לשונו: "הנה, הבן לא יצא לעולם רק על ידי אבותיו והם גמלוהו וטפחוהו, רבוהו והסקהו וכו', חייב לכבדם כי הם היו סיבה להיות חי על פני האדמה". מכל זה מבואר שענין כבוד אב ואם הוא

מדה טובה של הכרת תודה למי שטרם בו. וכן מובא בספר החינוך (מצוה ל"ב): "משרשי מצוה זו, שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה, ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה, שזו מדה רעה ומאוסה בתכלית לפני אלוקים ואנשים, ושיתן אל לבו כי האב והאם סיבת היותו בעולם ועל כן באמת ראוי לעשות כל הכבוד וכל תועלת שיוכל וכו'".

וכן בשלוח הקן כתב הרמב"ן ז"ל וזה לשונו: "שהוא ללמד אותנו מדת הרחמנות ולא נתאכזר, כי האכזריות תתפשט בנפש האדם כידוע בטבחים שוחטי שוורים עיי"ש, מבואר טעם המצוה שנתרגל במדות טובות. ומכיון שכיבוד אב ואם ושלוח הקן הן מצות הבאות ללמד אותנו מדות טובות, על כן שכרן - אריכות ימים כנ"ל.

ובזה יובן מה שכתב רש"י על סמיכות הכתובים: "דאם יקיים מצות שלוח הקן, סופו לבנות בית חדש, ולעשות מעקה, שמצוה גוררת מצוה וכו' עכ"ל. כוונת רש"י היא, שעל ידי מצות שלוח הקן יקנה אצלו האדם מדות טובות בנפשו, ועל ידי זה ממילא יקיים מצות מעקה שהוא גם כן ענין של מדות טובות, כדי שלא יפול ממנו הנופל וכו', וכלשון חז"ל: 'מאן דבעי למהווי חסידא, יקיים מילי דנזיקין', דמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב, ואחר כך יגיע לשדה וכרם כפשוטו, 'למען ייטב לך'".

"לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' וגו' על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וכו' ואשר שכר עליך את בלעם בעור לקללך"

פירש רש"י על הפסוק: על העצה שיעצו עליכם להחטיאכם, ומשמע מרש"י שזהו עיקר הטעם. ולכאורה בפסוק לא כתוב כלל טעם זה אלא "אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים" ואפשר לתרץ שהתורה

לא כתבה בפירוש את הטעם שהם החטיאו אותם מפני שזה גנותן של ישראל, ולכן כתבה את הטעם "אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים".

ובזה יובן גם מה שנאמר כאן: "ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה", שלכאורה אין עניינו לכאן שהכתוב בא לומר שמה שהפך ה' את הקללה לברכה הוא חסדי ה' שאינו נוגע להם, ומה זה שייך לכאן, אלא ודאי שגם בא לרמוז על כך שהחטיאו את ישראל.

וזאת מפני שבלק פסק לבלעם ממון רב בעבור שיקלל את ישראל וכיון שלא הצליח מפני שה' הפך את הברכה לקללה ובלעם בעל העין הרעה והחומדת עשוי היה להפסיד ממון רב בשל כשלונו בגלל זה הוא יעץ לו עצה להחטיא את ישראל בדבר שיגרום כעס למקום (אלוקיהן של אלה שונא זימה) עליהם, וכן כתב רש"י שהלך ליטול שכר על שהפיל עשרים וארבעה אלף מישראל, וזהו שאמר הכתוב ולא אבה וכו' ויצא על ידי זה שהחטיא את ישראל ולכן אסור להתחנן עמהם, וכל זה כתבה התורה רק ברמז מפני כבודן של ישראל.

מתוך "ירם משה להגה"צ המשפיע הרב משה ובר זיע"א

מילי דאבות

פרק שני, משנה י"ב

רבי יוסי אומר יהי ממון חברך חביב עליך כשלך, והתקן עצמך ללמוד תורה, שאינה ירושה לך, וכל מעשיך יהיו לשם שמים.

שייכות הג' דברים זה לזה, אפשר לומר, בהקדים הטעם שר' יוסי הכהן היה רגיל לומר זה, והוא, כי רבי יוסי הכהן נשתבח לעיל במידת החסידות. וגם מצינו (במסכת שבת י"ט ע"א): "אמר עלינו על ר' יוסי הכהן, שלא נמצא כתב ידו ביד נכרי מעולם", מחשש שיוליכנו עכו"ם בשבת, עיין שם. ואמר רבותינו זכרונם לברכה במסכת בבא קמא (ל' ע"א): "האי מאן דבעי למהווי חסידא יקיים מילי דנזיקין" (מי שרוצה להיות חסיד יקיים ענייני נזיקין), פירוש שלא יגרום לא הוא ולא ממונו איזה נזק לחבירו, או לממונו. וזהו יהי ממון חברך חביב עליך כשלך, ולקיים מילי דנזיקין צריך ללמוד הלכות נזיקין, ואמר רבותינו זכרונם לברכה במסכת בבא בתרא (קע"ו ע"ב): "אמר רבי ישמעאל הרוצה שיחכים יעסוק בדניי ממונות, שאין לך מקצוע בתורה גדול מהן, והן כמעין הנובע". בשביל זה ממשיך ר' יוסי "והתקן עצמך ללמוד תורה".

ומה שאמר "אינה ירושה לך", אפשר לומר על פי מה שכתוב "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה", שהממון שלך בא על ידי חיפוש ויגיעה ובשביל זה הוא חביב עליך, שהתנא תולה שכמו כן צריך להיות חביב עליך ממון חברך, מכל שכן שצריך להתייגע על לימוד התורה שאינו ירושה לך, ויגיעת ומצאת תאמין וכו'.

שאלות קצרות ותשובות בידין על הפרשה:

1. שאלה: מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת "פרשת שופטים" לתחילת פרשתנו, פרשת "כי תצא"?

תשובה: רש"י מסיים את הפרשה הקודמת במילים: "והוא הישר בעיני ה'". ואילו את פרשתנו פותח רש"י במילים: "במלחמת הרשות הכתוב מדבר". המסר משני משפטים אלה הוא: אם רוצים להצליח במלחמת הרשות שמטרתה לכבוש ארצות נוספות הקרובות לארץ ישראל בכדי להרחיב את גבולות הארץ, צריך לעשות קודם את "הישר בעיני ה'" ורק אז מובטח הניצחון.

2. מדוע הפסוק מדבר בלשון רבים - "אויביך" ומייד משנה ללשון יחיד "ונתנו"? היה לכאורה צריך להיות כתוב "ונתנם"!!

תשובה: בתחילה האויבים נראים רבים וחזקים, אבל לאחר שה' מסייע לנצחם, הם נחשבים כאילו היו אויב אחד חלש שבקלות ניתן היה להביסו.

3. מה שני הפסוקים הראשונים של פרשתנו ("כי תצא למלחמה על אויביך"...) "וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה"...) באים לומר לנו על דרך המוסר בעומדנו בחודש התשובה - חודש אלול?

תשובה: "כי תצא למלחמה על אויביך" - בא לרמז על המלחמה עם יצר הרע. "ונתנו ה' אלקיך בידך" היינו שכשאתה רוצה לנצחו, יתקיים בך מאמרם של חז"ל "בדרך שאדם רוצה לילך, מוליכים אותו" ותצליח במשימה הזאת. אך אסור לך לחשוב שלאחר שנצחת אותו והוא בידך, שאתה יכול כעת להתגרות בו ולהיות שאנן כלפיו. ברגע שתתבונן בו שוב ("וראית בשביה אשת יפת תואר") ולא תתנתק ממנו, הוא יתגבר עליך חלילה "וחשקת בה ולקחת לך לאשה", ולכן, השמר לך ממנו גם לאחר שנצחת אותו.

4. למה דוקא השערות והצפורניים מוזכרים בפסוק השלישי בקשר לאשת יפת התואר ("וגלחה את ראשה ועשתה את צפורניה")?

תשובה: ידוע שעל פי הסוד, השערות והציפורניים מגלמים את הדינים. באמצעות אותן השערות והציפורניים יכלה אשה גויה זו להפיל את היהודי ברישתה. ולכן בכדי להתנתק ממנה עליה לנטרל את הדינים הללו מעליה ואז ניתן יהיה לעזוב אותה לנפשה.

העולם אינו הפקר

בלבו: "אגיד הדבר כמו שהוא, ומה בכך? כי ודאי המלך לא יקפיד על שהרגתי יהודי אחד, הרי הוא יודע שלפעמים אני צולב עשר נפשות ביום אחד. ומה נחשב בעיני המלך דם יהודי אחד, שהרגתי לפני כמה כמה שנים". ויגד למלך הדבר כמו שהוא. ויאמר: "צחקתי עתה בזכרי דברי היהודי שאמר: זה העוף יעיד על דמי. והנה עתה, אני אוכל את העוף הזה על שלחן המלך". ויאמר המלך בלבו: "דבר זה נעשה לפני בהשגחה מן השמים, שנתגלגל הדבר שאדע אני בהריגת היהודי על ידי מין העוף הזה בעצמו, ולא על חנם נתגלגלה ידיעה זו לפני, הלא כדי שאנקום נקמת הדם היהודי ואעשה משפט". כל זה חשב המלך בלבבו, ויאמר להמשנה בנחת, והראה על פניו מעט שחוק: "מי זה היהודי הנרצח" ויאמר: "יהודי אחד ששמו כך וכך, והוא ידוע בעיר זו". ויקם המלך מעל השלחן ועדיין לא אכל, וישלח את עבדיו לבית המשנה להוציא אשתו ובניו ושפחותיו לחוץ, וישמרו את הבית, ויגזרו אומר שילכו לביתו של אותו היהודי הנרצח, ויקחו את אשתו ובניו ויביאום לבית המשנה בכדי שהבית יעבור אליהם וכל אשר בתוכו – לנחלת עולם, ויתלו את זה המשנה על פתח ביתו".

בזה יבין כל אדם כי אין העולם הפקר חס ושלום, כי יש אלוך גדול אשר עינו פקוחות על כל דרכי בני אדם

מסיים מרן ה"בן איש חי" את הסיפור כדרכו במוסר השכל: "ראה כמה גדלו מעשי השם יתברך, כי היהודי אמר: עוף פלוני זה יעיד על דמי, וככה עשה השם יתברך אשר סבב כמה סיבות, עד שסוף דבר, זה המין של עוף זה בו נודע דמו של היהודי ונהרג הרוצח. ותחת ממון שלקח מן היהודי, שילם מאה פעמים, כי נעשה זה עשיר גדול וביתו וממונו נתן ליורשי היהודי הנרצח. אל נקמות ה', אל נקמות הופיע. ומזה וכיוצא בזה יבין כל אדם כי אין העולם הפקר חס ושלום, כי יש אלוך גדול נורא ואיום, אשר עיניו פקוחות על כל דרכי בני אדם וכל צעדיהם יספור, לפניו נגלו כל תעלומות והמון נסתרות, מעשה איש ופקדתו ועלילות מצעדי גבר, מחשבות אדם ותחבולותיו, יצרי מעללי איש. לכן בן אדם: השתונן והכונן וישר דרכיך באמת וישר, ובחרת בחיים למען תחיה ותירש טובה לעולם הבא".

מאור הגולה רבי יוסף חיים בעל "הבן איש חי" זע"א

שרצח אותו, ובמעט שנים עלה לגדולה עד שנעשה משנה למלך, והצליח יותר עד שהגיע למעלה גדולה, שכל יום היה סועד עם המלך יחד.

ויהי היום, המלצר של המלך קנה עוף אחד חשוב שהוא מזה המין של העוף אשר העידו היהודי על דמו, כי זה המין אינו מצוי כל כך ובשרו שמן וטוב. ועלה בלבו לעשותו מטעמים למלך מפני שאינו מצוי, וכן עשה: בשלו ועשה מטעמים לפאר, וכשהגיע זמן הסעודה של המלך, הגיש המלצר בידו את העוף הזה בקערה אחת, ויאמר למלך: "זה הוא עוף פלוני שנקרא כך ונזדמן לידי היום, ועשיתיו מטעמים, אכול ממנו ויערב לך". וזה המשנה היה יושב על השלחן עם המלך, וכששמע מפי המלצר שמו של זה העוף – צחק, כי זכר דברי היהודי שאמר לו קודם שרצחו: "זה עוף פלוני, יעיד על דמי לנקום נקם". ואמר בלבו: "אנכי הצלחתי אחר הרצח עד שנהיית משנה למלך. והנני אוכל עם המלך מן העוף הזה אשר הכינו היהודי לעדות".

וישאלו: "למה צחקת? הגד לי. ויאמר: "לא אוכל להגיד"

וכאשר עבר דבר זה בלבו אותו שעה, צחק על דברי היהודי. ואף על פי שהמלך ישב, צחק, כי לא היה יכול להתאפק. אך המלך כשראהו שצחק בלי אומר ובלי דברים, תמה על הצחוק הזה שראה בו, וישאלו: "למה צחקת? הגד לי. ויאמר: "לא אוכל להגיד". המלך חרה אפו ויאמר: "אם לא תגיד האמת מה ענין הצחוק הזה, אהרוג אותך עתה". וזה, כשראה דבר המלך נחוץ ואי אפשר שלא יגיד, ואין לו זמן לצייר דברים בשקר, אמר

ב"ג באלול חל יום ההלוא של מרן רבי יוסף חיים מבאגדד - ה"בן איש חי". להלן מובא סיפור מספרו הנודע "נפלאים מעשיך":

"מעשה נורא אשר עשה השם יתברך לנקום נקמת איש ישראל אשר נהרג על ידי נכרי אחד, והוא: כי איש יהודי עשיר היה הולך בשירה במדבר מעירו לעיר אחרת, והיה נושא באמתחתו על בהמתו צרורות הרבה של דיגרי זהב בשביל עסקו, ונזדמן שם בשיירה ההיא נכרי אחד מאנשי חיל שהרגיש שיש אצל היהודי צרורות דיגרי זהב.

ויאמר לנכרי: עוף זה ששמו כך, הוא יעיד על דמי לנקום נקם

מה עשה? נתחבר עמו בדרך בחיבה ורעות, והיה משמשו כמו משרת. והיו רוכבים כל יום בהמתם ביחד, זה אצל זה. והיה הנכרי משמח את היהודי בדברי טיול וספורי מעשיות בכל הדרך. יום אחד היה מספר לו ספורים נאים המושכים את הלב, והיה מנהיג בבהמה בנחת כדי שילכו יחדיו, ועל ידי כך נתרחקו מאנשי השיירה שהיו הם אחרונים. והיהודי, להיותו נותן לבו לדבריו, לא הרגיש בהרחקתם מן השיירה, ובאו למקום עמוק עד שאין איש רואה אותם מרחוק כלל, ואם יצעק, אין קולו נשמע. ואז ירד הנכרי מן הבהמה וחרבו שלופה בידו, והפיל את היהודי לארץ וכפת אותו לשחוט אותו, כדי ליקח צרורות הזהובים אשר באמתחתו. והיהודי ראה כי כלתה אליו הרעה, ויבט כה וכה וירא כי אין איש, ורק ראה עוף אחד יושב על סלע אחד סמוך אליו. ויאמר לנכרי: עוף זה ששמו כך, הוא יעיד על דמי לנקום נקם. ויצחק הנכרי ושחטו תכף, והניח גויתו בגומא אחת וכסהו בעפר. לקח צרורות הזהובים וחזר לאחוריו ולא הלך לשיירה. ואחר איזה ימים, שב לעיר שמח.

הלכו לחפש ולא מצאו אותו, ואז נתיאשו ממנו ויתאבלו עליו

והקרובים של היהודי חשבו שהגיע שיירה לעיר שהלך שם. וכשראו שבאה משם שיירה אחר שיירה ולא בא להם מכתב ממנו, הלכו לחפש ולא מצאו אותו, ואז נתיאשו ממנו ויתאבלו עליו. והנכרי ההוא דר בעיר של היהודי שהיא היתה עיר המלוכה. ואין מי שמכיר ומרגיש בדבר זה כלל. הוא הצליח על ידי העושר ההוא שלקח מן היהודי אחר

ענק בתורה ומושלם במידות - המשך מעמוד ראשון

כיצד ניתן להיות בקיאים בש"ס? הוא השיב לי שכדאי לחזור כמה פעמים על כל קטע שלומדים כי הרי כשחוזרים על הלימוד בכל פעם זה נקלט טוב יותר במוח. כמו כן הוא יעץ ללמוד את הגמרא עם פירושו של הרא"ש כי פירושו מתמצת את דברי הגמרא. בעת שרבי זלמן נחמיה הרצה את דבריו אלה, הקשיב להם בקשב רב מורי המשפיע זיע"א שהיה בעצמו בקי בכל הש"ס ובכל מכמני התורה. באותם הרגעים של נסיעה היסטורית זאת עבורי, לא העליתי בדעתי שיבוא היום ורבי זלמן נחמיה יעבור מהמושב האחורי למושב הקדמי שלידי וימלא את מקומו של מורי המשפיע זיע"א.

עמו במגע. זכיתי שהוא הטריח את עצמו להשתתף בשמחות שה' יתברך זיכני לעשות. זו לא תהיה גוזמה לומר עליו שהוא היה ענק בתורה ומושלם במידות.

זכור לי שפעם אחת ויחידה זכיתי להסיע במכונית את מורי המשפיע רבי משה ואת רבי זלמן נחמיה יחדיו. היה זה בתום חגיגת בר מצוה לאחד מילדיו של ידידי החשוב הגאון רבי מתניה בן נתן שליט"א (שהכיר לי לראשונה את מורי המשפיע זיע"א). הרב משה יישוב לצדי במכונית ורבי זלמן נחמיה יישוב במושב האחורי. תוך כדי הנסיעה המשותפת הזאת שאלתי את רבי זלמן נחמיה

גינוני הכבוד של העולם הזה. דבר אחד ויחיד היה לנגד עיניו והוא להרביץ תורה לכל מבקשי ה' מתוך חן ונעימות מתוקה שכמעט לא ניתן למצוא כדוגמתה. מיותר לציין ששיעוריו היו רוויים בבקיות מדהימה בכל מכמני התורה בכלל ובשולחן ערוך בפרט.

החריפות הייחודית של שיעוריו הייתה משאירה את שומעי לקחו פעורי פה לנוכח העמקות והעיון ששמעו ממנו. הוא היה משאיר בקרב תלמידיו בסיום השיעור תחושה של תשוקה וצימאון לשמוע ממנו עוד ועוד דברי תורה מופלאים.

רבי זלמן נחמיה תמיד השרה שלום, פיוס, אהבה, אחווה ואחדות בקרב כל מי שבא

לנגד עיני צפו ועלו שוב הפגישות

בדיוק באותם ימים הגיע הרבי המהר"ש לפטרבורג. חברי האגודה החליטו לשתפו במידע שברשותם, ואולי יצליח הוא לסכל את המזימה. 'נשלח מטעמם לבית המלון סראפינסקי, שם שהה הרבי. לאחר המתנה ממושכת נתקבל אצל הרבי. למרות שמונה השנים שחלפו מאז שביקר בליובאוויטש עם אביו, זיהה אותו הרבי ומיד. "העודך זוכר את מאמר החסידות ששמעת בליובאוויטש", שאלו הרבי. הוא הסמיק מבושה וחש שמעיו מתהפכים. לאחר מכן עבר הרבי לדון עמו בענייני הכלל. מאז הוסיפו חברי האגודה, באמצעות 'שליחם, לעמוד בקשר עם המהר"ש ולשתף עמו פעולה בענייני כלל ישראל.

האיש נשם עמוקות ואז המשיך: "באחד ממפגשיי עם סבכם, הסב הרבי את השיחה על מצבי הרוחני ועל שורשי ומשפחתי, ואז אמר: כמה יכול יהודי לשוטט בעולם - חמישים שנה, חמישים וחמש שנה, גם את רתיחת הדם ואת תאוות הגוף צריך לדעת להגביל זכור מי אתה ואל תשכח את צור מחצבתך משפטו זה חדר למעמקי ליבי. "כשנה מאז פגישתי זו עם סבכם, עדיין הייתי נתון תחת השפעתה. השתדלתי להישמר מאכילת טריפה ומאיסורים נוספים. אולם הזמן עשה את שלו וגם סבכם נפטרו, ואני חזרתי לסורי. והנה, אתמול, בעודי יושב בקרון, הרמתי את עיני ולפתע ראיתי אתכם. לרגע נדמה היה לי כי אני שב לראות את פני הרבי, שכן אתם דומים לו להפליא כל הלילה לא הצלחתי להירדם. לנגד עיני צפו ועלו שוב הפגישות עם הרבי. במיוחד היכה בי זיכרון הדברים שאמר לי: "כמה יכול יהודי לשוטט בעולם חמישים שנה, חמישים וחמש שנה ואך לפני ימים אחדים מלאו לי חמישים וחמש שנה.

סופו של אותו יהודי, שבעקבות אותה פגישה ברכבת שב בתשובה שלמה. בגיל חמישים וחמש התנתק מסביבתו וקבע את מושבו באמסטרדם שבהולנד, שם נפטר כיהודי כשר.

האדמו"ר הרשב"ב רבי שלום דובער מליובאוויטש זיע"א

אחרי הצהריים חזר האיש, עיניו אדומות ופניו חוורים וסיפר את סיפורו: שמו י"מ. הוא נולד בעיירה סמוכה לליובאוויטש, לאביו ר' לייב שנמנה עם חסידיו של הרבי המהר"ש.

כשהיה כבן חמש עשרה לקחו אביו עימו לראש השנה בליובאוויטש. הימים שעשה בצילו של הרבי הטביעו בו חותם עמוק. אבל אחר כך נגרר אחר בני נוער אחרים בסביבתו. הוא הלך ללמוד בבית ספר ממשלתי ואט אט התנתק מבית אביו. כעבור זמן הצטרף לאגודה שחבריה כינו את עצמם פרוגרסי סטים (שואפי קידמה). היו אלו צעירים יהודיים שביקשו לסייע לצורכי בני עמם, אם כי לא דווקא ברוח היהדות.

באותה עת התפרסם המהר"ש במלחמתו למען יהודי רוסיה ובהגנה על צורכיהם הדתיים. הצעירים הללו חשו אפוא אהדה אל הרבי, שאמנם היה רחוק מהם בדרכיו, אבל קרוב בכמה ממטרותיו. באחד הימים נודע להם על מזימה אפלה הנרקמת בין שר הפנים הרוסי לבין שרי המחוזות קייב וצ'רניגוב, שנועדה לפגוע ביהודים ובזכויותיהם.

חלון רכבת האקספרס המהיר הנשקף נוף מרהיב ביופיו. היא יצאה מפריס וחלפה על פני ערים שונות בצרפת, איטליה וגרמניה, לעבר תחנתה הסופית בפטרבורג שברוסיה. באחד התאים ישב בנו של אדמו"ר הרשב"ב (רבי שלום דובער) מליובאוויטש, הלוא הוא רבי יוסף יצחק שניאורסון, שלימים מילא את מקום אביו. הוא נשלח אז על ידי אביו לכמה שליחויות חשאיות לטובת הכלל, במספר מדינות. כעת שב מביצוע משימה חשובה בפריס, ונסע לפטרבורג, שם עמדה להיערך אסיפת רבנים חשובה. את זמן הנסיעה ניצל ללימוד ולתפילה, לתכנון צעדיו ולכתיבת רשימותיו. לעת ערב יצא מתאו ופנה אל קרון המזנון כדי ללגום כוס תה. ליד אחד השולחנות ישב אדם בגיל העמידה, בעל תווי פנים יהודיים, וסעד את ליבו בבשר וביין. מראה היהודי המפטם עצמו במאכלי טריפה וביין נכרים חרה לו מאוד, אולם הוא לא אמר דבר.

פתאום קם האיש ממקומו וניגש אליו. הוא הושיט את ידו לשלום ורבי יוסף יצחק הושיט לו יד מהוססת. "האם אתה הוא בן או נכד של הרבי מהר"ש (רבי שמואל, האדמו"ר החמישי) מליובאוויטש", שאל.

"כן, אני הוא נכדו", השיב רבי יוסף יצחק, מופתע. רעד חלף בגופו של האיש ודמעות הופיעו בזויות עיניו. ללא אומר ודברים הנהן בראשו ושב למקומו. השכם בבוקר עצרה הרכבת לזמן מה בברלין ואחר כך המשיכה בדרכה. רבי יוסף יצחק סיים זה עתה להתפלל, כשנכנס לתאו דייל הרכבת ושאל אם אפשר להכניס פנימה נוסע שמבקש לראותו. רבי יוסף יצחק, ששיער במי מדובר, הסכים. האיש נכנס ופרץ בבכי עז. "עשו לי טובה והשאילו לי את התפילין שלכם", אמר לבסוף בקול רועד. רבי יוסף יצחק מסר לו את התפילין ויצא מהתא. שעה ארוכה נשאר האיש בפנים, כשהוא שופך את ליבו בתפילה ממעמקי הלב. לאחר התפילה ביקש להשאיר לו את הסידור, ופנה לחדרו.

עלון זה יוצא לעילוי נשמת האשה מרת ברוריה בת ר' יצחק נלב"ע כ"ה ניסן תש"פ ת.נ.צ.ב.ה.

עלילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.